

часу ідентифікувалися в свідомості мас з економічними, соціальними і політичними потрясіннями 10-х-20-х років ХХ століття. Нестримна, ні з чим не згідна комерціалізація суспільного життя в роки існування Веймарської республіки визначила подвійність художнього ринку: художнє виробництво, де тиражували культурні феномени індустріальними методами, і суто індивідуалізована художня творчість, надзвичайно відірвана від смаків мас. Діячі культури, художники дуже болісно відчували на собі негативний вплив ринкових відносин – вони або переважно вимушено втягувалися в виробництво масової та популярної художньої продукції, або поповнювали армію безробітних. Для 1930-х характерною стала загальна атмосфера жорсткого соціально-психологічного тиску, заідеологізованість, цензура та підпорядкованість образотворчого мистецтва тоталітарному нацистському режиму.

Список використаної літератури

1. Гэй П. Модернизм. Соблазн ереси от Бодлера до Беккета и – далее / П. Гэй. – М. : Ад Маргинем Пресс, Музей современного искусства «Гараж», 2019. – 492 с.
2. Голомшток И. Тоталитарное искусство / И. Голомшток. – М. : Галарт, 1994. – 268 с.
3. Искусство, которое не покорилось. Немецкие художники в период фашизма 1933-1945 / сост. и пер. С. Д. Комаров. – М. : Искусство, 1972. – 344 с.
4. Красноглядова Л. М. Фашизм и изобразительное искусство Германии / Л. М. Красноглядова, В. Я. Шапиро // Новая и новейшая история. – 1968. – № 5. – С. 109-118.

Науковий керівник: к.і.н, ст. викл. О. М. Абразума

Зима А. Г.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ГРЕЦЬКЕ ПИТАННЯ У ВІДНОСИНАХ МІЖ ВЕЛИКИМИ ДЕРЖАВАМИ ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

На завершальному етапі і тим більше після завершення Другої світової війни визначаються напрямки міжнародних відносин в Європі. На Балканах зустрілися інтереси Великої Британії і Радянського Союзу, посилювались позиції Сполучених Штатів. Післявоєнна Греція стала певним полігоном для відпрацювання засобів утримання європейських країн в зоні впливу західних держав. Сучасна Греція досить активний гравець у Середземному регіоні, член НАТО, предмет впливу з боку Російської Федерації, особливо в аспекті відносин із Туреччиною, і тому поєднуючи всі ті чинники означена тема є актуальною для студентів-міжнародників.

Метою статті є висвітлення складових грецького питання у відносинах між Великою Британією, Сполученими Штатами і Радянським Союзом в 1944 – 1949 роках.

Основні дослідження даної теми пов'язані з грецькими, англійськими і американськими авторами [1, 2]. Серед російських публікацій відносно грецького питання слід зазначити дослідження А. Калініна [3; 4]. В українській науковій літературі означена тема відображена В. Крушинським, В. Манжолою [5], О. Овчаренком [6] в розділах з історії виникнення «холодної війни» загальноісторичних праць.

Під час Другої світової війни в Греції проти німецьких окупантів існував потужний рух Опору. Провідною організацією був Національно-визвольний фронт (ЕАМ), на чолі якого стояли ліві сили, головним чином комуністи. Супротив здійснювала також Національно-визвольна армія Греції (ЕЛАС), де важлива роль також належала комуністам. Наприкінці жовтня 1944 р. більша частина території Греції була звільнена від нацистів саме завдяки діям ЕЛАС. До влади могли прийти комуністи, як це сталося у сусідній країні – Югославії. Але у грудні 1944 р. в Греції висадилися частини королівської армії й англійські війська та ввійшли в Афіни. В країні розпочалися їх зіткнення з партизанськими загонами комуністів [5, 69].

Під час зустрічі Сталіна і Черчилля в жовтні 1944 р. була досягнута «відсоткова угода», згідно якої Греція відходила до британської сфери і Москва порадила грецьким комуністам дійти згоди з іншими політичними силами. Англійці жорстоко придушили повстання лівих сил в Афінах, повернули до Греції емігрантський монархічний уряд з Каїра. 12 лютого 1945 р. в передмісті Афін Варкізі (нині Варі) за участі британських представників було підписано угоду між емігрантським урядом Пластіраса і лівими силами Опору про припинення кровопролиття і проведення плебісциту з питання державного устрою в Греції [5, 69].

Однак миру в Греції складно було очікувати. Не привели до миру і проведені під наглядом західних держав парламентські вибори (перемогли монархісти) і після цього – плебісцит. За монархію проголосувала більшість, і король Георгій XI повернувся в Афіни. Але в країні тривала збройна боротьба між королівською армією і силами партизанів. Жорстока громадянська війна між монархістами і комуністами тривала до жовтня 1949 року. Черчилль вважав, що Сталін порушив неофіційну угоду про розподіл сфер впливу на Балканах [1, 86].

Грецький уряд офіційно звернувся до США за допомогою. Події в Греції дуже турбували Захід. Питання розглядалося в ООН, проте ні до яких висновків не прийшли. Монархічні сили, які підтримував Захід, не могли здолати комуністичних повстанців багато в чому завдяки підтримці, яку ті отримували від Югославії, Болгарії та Албанії. Партизани контролювали значну територію Греції, часом до половини площі країни. У разі необхідності вони переходили на територію згаданих держав і ставали недосяжними для грецьких урядових військ [1, 88].

Захід вважав Грецію виключно важливим стратегічним чинником. І не тільки тому, що це була остання фортеця капіталізму на Балканах, а ще й як «коридор», через який комунізм міг поширитися на Західну Європу, зокрема на Італію та Францію, де позиції комуністів були в той час сильними. Вирішилася грецька проблема на користь Заходу [3, 157]. Перевага урядових сил в Греції була пов'язана, з одного боку, з допомогою, яку грецький королівський уряд отримав від американців за доктриною Трумена, а з іншого, у зв'язку з тим, що в березні – липні 1948 р. розпалювалася сварка між Сталіним і Тіто. Радянсько-югославські відносини з дружніх перетворилися в ворожі [2, 273].

Югославія 24 липня 1949 р. закрила свій кордон з Грецією. Це позбавило комуністичні партизанські сили Греції можливості отримувати югославську допомогу. До липня 1949 р. у Йосип Броз Тіто у відповідь знищив усі осередки комуністичних партизан на території Югославії та заклав кордон для її солдатів. Водночас генерал Александрос Папагос почав масовані атаки сил комуністів у Північній Греції [2, 300].

У результаті грецька армія лівих сил була розбита і більше не могла чинити опір. До вересня 1949 р. більшість партизан втекли до Народної Республіки Албанія, однак албанська сторона оголосила заборону на будь-яку діяльність грецьких партизанських груп на своїй території, ймовірно, не без впливу СРСР. 16 жовтня 1949 р. керівник грецьких комуністів Нікос Захаріадіс оголосив про припинення бойових дій, що фактично поклало край громадянській війні. А коли грецькі урядові війська зайняли головну базу комуністичних сил – гору Грамос, то ті 16 жовтня 1949 р. змушені були припинити боротьбу.

Радянську політику на Балканах у другій половині 1945 – на початку 1946 рр. в Лондоні й у Вашингтоні вважали експансіоністською. В Англії та США вважали, що вона є частиною добре продуманої стратегії прориву Москви до Східного Середземномор'я та Близького Сходу. Ситуація в Греції підштовхнула до проголошення 1947 р. «доктрини Трумена», що стало однією з основ американської політики в роки «холодної війни» [6, 92]

Таким чином, позиції СРСР, США та Великої Британії корінним чином вплинули на розвиток подій у післявоєнній Греції. В цілому, саме підтримка з боку США призвела до перемоги грецького уряду. Чималу роль у вирішенні громадянської війни зробили сусідні з Грецією країни, найбільше з них – Югославія. Задля підтримання отриманих позицій в регіоні, Греція в 1952 р., разом із Туреччиною вступає до НАТО, що остаточно поклало край радянським намаганням та мріям про повністю комуністичні Балкани. Адже саме через Грецію, комуністичні сили могли прийти до влади в Італії та Франції.

Список використаної літератури

1. Andre Gerolymatos, Red Acropolis, Black Terror: The Greek Civil War and the Origins of Soviet-American Rivalry, 1943–1949. – New York, 2004. – 336 p.
2. Lars Barentzen, John O. Iatrides, Ole Langwitz Smith. Studies in the history of the Greek Civil War, 1945–1949. – Copenhagen: Museum Tusulanum Press. – 1987. – 324 p.
3. Встречными курсами: Политика СССР и США на Балканах, Ближнем и Среднем Востоке в 1939–1947 гг. – Киров, 2014. – 354 с.
4. Калинин А. А. На переднем рубеже холодной войны: США, СССР и Гражданская война в Греции (1944–1949 гг.) / А. А. Калинин. – Киров, 2018. – 616 с.
5. Початок холодної війни та становлення біполярної структури міжнародних відносин // Міжнародні відносини та світова політика: підручник / кер. авт. кол. В. Ю. Крушинський; за ред. В. А. Манжолі. – К., 2010. – С. 61–94.
6. Зародження «холодної війни» 1946–1947 рр. // Овчаренко О. Історія європейської інтеграції: навчальний посібник. – Черкаси: Вертикаль, 2021. – С. 85–96.

Науковий керівник: к.і.н., доцент Овчаренко О. І.

Коваль Р. П.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ЧАЙНА ЦЕРЕМОНІЯ В КИТАЇ

Чайне дійство – це тонка техніка роботи зі станом, яка вчить створювати правильне середовище – як внутрішнє, так і зовнішнє – досягаючи гармонії між ними. Церемонія приготування чаю є ритуальною формою, яка досі проводиться в країнах Східної Азії. В кожній країні є свої особливості приготування чаю, є свої традиції і цей процес проходить по-різному, але у всіх них одна мета – досягти гармонії людини з природою [1, 2].

Елегантно пити чай весь світ навчила Піднебесна, де і зародився звичай проведення чайних церемоній. Тут до чаю особливе ставлення – це не просто національний напій, а «вогник життя» і «наймудріша з рослин».

Чай у Китаї відносять до «сімох речей, які вживають щоденно». Китайська чайна культура є унікальною і неповторною. Чай – це не просто напій, який ми звикли смакувати, він відіграє важливу роль у традиційній китайській медицині, кухні та буддизмі.

«Чайна культура Китаю» є різною в кожному регіоні держави. Вони відрізняються традицією вирощування та вживання чаю. Наприклад, «чайна культура Центральних рівнин Китаю» відрізняється від більш оригінальної культури Південно-Західного Китаю, звичай якої розповсюджені в провінціях Юньнань, Гуйчжоу та Сичуань. Ці райони особливі тим, що ще з давнини тут вирощували чай і у новий час вони не зазнали великого зовнішнього впливу та зберегли свої старі чайні традиції, які вже забули у районах Центрального Китаю. Також була самобутньою чайна культура Тибету (середина 700-х років), де розповсюджено вживання масляного та молочного чаю, що взагалі нехарактерно для інших провінцій Китаю.

Як відомо, що перші згадки про чайну церемонію зустрічаються в I-II ст. до н. е. Буддійські монахи використовували для заварювання і пиття чаю особливу церемонію. Пізніше народи Чаочжоу і Міннань відродили традицію, визначили головні правила заварювання чаю. З'явився посуд, який став невід'ємною частиною ритуалу [1, 6].

За часів правління династії Мін, в XIV столітті, повністю сформувалася чайна церемонія Гунфу Ча. Були розроблені важливі аспекти: процес церемонії, зміст, мова, простір. За час правління імператора Цянь Лун чаювання стали щоденними. Вишукані чайні церемонії влаштовували для важливих гостей, послів. Згодом про Гунфу Ча дізналися в інших країнах світу [3, 96].

Гунфу-ча розкриває аромат і смак цієї дивовижної рослини. Мир та спокій – обов'язкові умови проведення гунфу-ча. Останній склад у цьому вислові перекладається як «чай», а перші два – «вища майстерність» або «вище мистецтво». Це мистецтво тонке і вишукане.